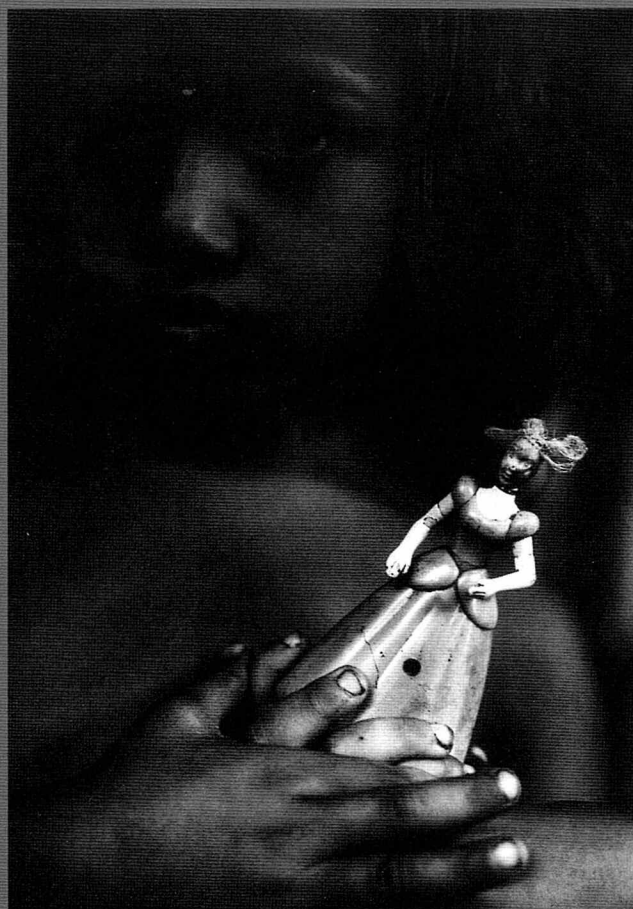

Nicaraguas fortabte børn

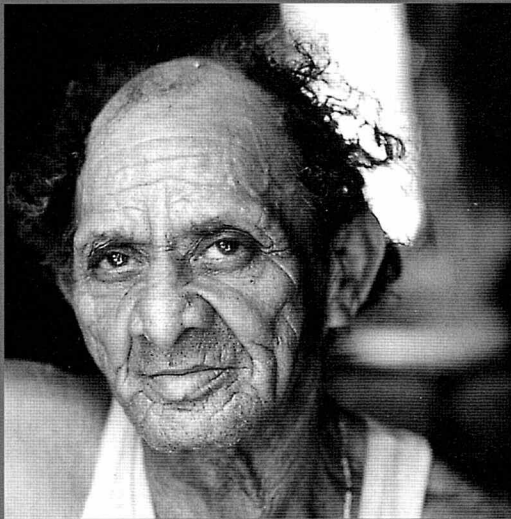
Benny Lihme anmelder

Landet uden fædre
af Henrik Saxgren

Henrik Saxgrens allerede internationalt berømmede bog, "Landet uden fædre", indledes med et dragende, malerilignende foto. Et blødt og smukt Trampedach'sk pigeansigt skimtes i baggrundens mørke, mens lyset i billedets forgrund lader os ane det virkelige mørke, det sociale og psykologiske. De beskidte pigefingre, med nedbidte negle, holder om en Askepot-agtig dukke, der har set bedre dage.

Som i tilfældet med forsidefotoet gås der ikke tæt på, hvorimod fotografens blik for det modsætningsfyldte er tydelig: det afsindigt smukke billede af forsidenes barfodede 13-årige nicaraguanske pige med englevinge forstyrres ikke kun af det fraværende udtryk i øjnene.

hans projekt og hus, hvor nogle piger bliver så forskrækkede over husets orden og tilbud, at de flygter tilbage til gadens anarki, hvor deres dyrt erhvervede habitus bedre kan komme til sin ret.

Selv om nogle billeder er det man kunne kalde "stærke", eller endog "sensationelle", er bogen som sådan ikke sensationspræget. Tonen i såvel billeder som tekst er præget af en medlevende og ikke fordømmende form for nøgtternhed. Selv ikke de mænd, som udnytter pigerne, fordømmes. Noget som umiddelbart vil falde de fleste normale mennesker li-

Den egentlige uro skabes af en voksen persons fødder i sengen ved siden af pigen, i billedets anden side. Kompositionen viser afstand & kløft, men hvad gør de fødder dér? Hvem tilhører de og hvad har de to personer med hinanden at gøre, det er vel næppe hendes far der ligger og sover?

Dén historie opruller bogen selvfølgelig. På en måde hvor de fleste af billederne ikke nøjes med antydninger, men tværtimod går tæt på. 60-årige mænd, der har de purunge gadepiger boende hos sig, og hvor sex i en perverteret form for naturalieøkonomi er betalingen for husleje. Smertelige portrætter af forslåede og opskårne personer. Børnemødre med ungen på den ene arm, mens limposen med de miserables tranquillizer holdes i den anden. De prostituerede i deres kabiner i Callejón de la Muerte. Gome-Gatos sår der ikke vil gro sammen. Don Pedro med 12-årige Juy på skødet i hans hus. Den belgiske gadearbejder Olivier med

ge for. Men som ikke har været så ligetil for Saxgren, da hans metode nærmest er antropologisk og har involveret flere ophold i Managua begyndende i 1995. Jo bedre han har lært de fotograferede og deres miljø at kende, jo mere er det gået op for ham, at, perverteret eller ej, så er der en form for overlevelsestilknytning mellem pigerne og mændene, som ikke uden videre kan fordømmes. At det imidlertid heller ikke accepteres, endsigse romantiseres, vidner hele bogens sociale og politiske kontekst om.

I forordet spørger menneskerettighedsaktivisten Bianca Jagger, selv nicaraguaner ("Jeg kunne ikke finde mig i at leve under Somoza-regimet.."), om der er vundet noget ved på denne fotografiske måde at rette opmærksomheden på en sådan ophobning af sårbarhed og tab af uskylt?

Hendes tvivl overvindes af hendes tro på projektet. Og som projekt står man overfor den gode gamle sandhed, at helheden er mere end blot summen af enkeltdele. Der er ikke blot tale om nogle billeder bragt ved siden

af hinanden, og hvor nogen er mere sensationelle end andre, nogle er mere fotografisk sofistikerede end andre osv. Bogen er dokumentation og reportage, men også en kultursociologisk fortælling, som ikke er løsrevet, men som indskriver sig i det nicaraguanske folks historie. Fra Somozas fald og sandinisternes revolutionære magtovertagelse. Reagans handelsblokade og støtte til kontrarevolutionen. Sandinisternes fald og Violetta Chomorros magtovertagelse i 1990. Den efterfølgende desillusion med sandinistiske leders korrumpion, nye politikeres ignorance, den katolske kirkes underlige fravær osv. Udenfor disse politiske og magtmæssige felter, udspringer de små menneskers store storme sig. Og det er i forhold til disse felter, at billederne byder ind som politisk aktør.

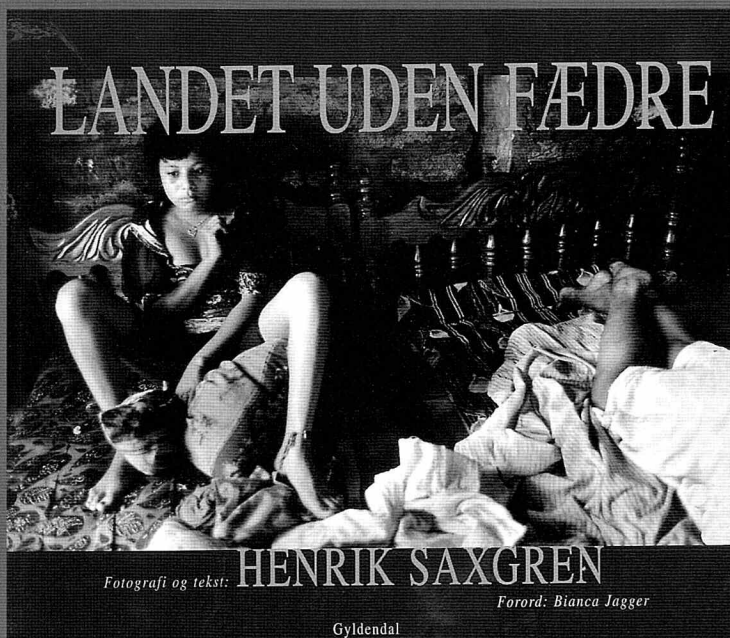
Naivt, har nogen sagt. Hvortil Saxgren og Jagger med god ret kan replicere "overhovedet ikke". Sagen er jo, at selv i et lille land som Nicaragua er der store sociale og kulturelle forskelle. I dette indenrigspolitiske tomrum har en dansk fotograf så sat sig til rette, godt hjulpet af bla gadearbejderen Olivier, og gjort opmærksom på en national fortrængning.

Da billederne blev udstillet på den danske ambassade i Managua, var både politichefen, børneombudsmanden og to parlamentsmedlemmer til stede (hvoraf den ene proklamerede at han ville stoppe et eksemplar ned af ryggen på præsidenten; den forhenværende udenrigsminister havde bragt bogen med i TV-studiet som argument i en diskussion om landets fortrængninger).

I Danmark er pigeprojektet i Managua blevet støttet af enkeltpersoner og fagforeninger, bla Kvindeligt Arbejderforbund. Og både Bianca Jagger og Saxgren samarbejder med organisationen Warchild, som bla videredistribuerer penge fra bogsælget til hjælpeprojektet.

I den internationale fotoverden – udsendt på det meget anerkendte forlag Aperture – har bogen vakt opmærksomhed på festivaler forskellige steder, og i april måned udstilles billederne i New York, hvor CNN-Español endvidere har meldt sig hos Saxgren med henblik på at lave en feature om pigerne uden fædre og deres fotograf. Som fotojournalistisk historie er "Landet uden fædre" indtil videre blevet købt af magasiner i Frankrig, Holland, Italien, Polen, Island, Sverige, Grækenland, Tjekkiet mv.

Nicaragua-bogens politiske og fotokulturelle kølvand er langt fra skummet af. Hvad nye billeder angår, befinder Saxgren sig efter sigende i Ecuador, hvor han, takket været Statens Kunstfond, slæber rundt på et besværligt storformatkamera på stativ. Og tager "unødvendige billeder" uden mennesker på....

Henrik Saxgren:
Landet uden grænser.
 Forord: Bianca Jagger.
 Gyldendal.